

Rozhledy matematicko-fyzikální

Zdeněk Janout

Truhovičová-Gjuričová, D.: Ve stínu Alberta Einsteina. Tragický život Milevy Einsteinové-Maričové

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 83 (2008), No. 2, [57]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/146253>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2008

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

**Trbuhovičová-Gjuričová, D.: Ve stínu Alberta Einsteina.
Tragický život Milevy Einsteinové-Maričové.**

Nakladatelství Academia, Praha 2007

Jde o životopis manželky Alberta Einsteina, Milevy Maričové (1875–1948), který v češtině vychází poprvé. Kniha je druhým svazkem edice „Žena a věda“. Předmluvu k českému vydání napsal prof. RNDr. Ivo Kraus, DrSc., který tuto edici řídí. První svazek vyšel v roce 2006 a byl věnován Karolíně Herschelové: „Žena která objevila kometu“ (viz *Rozhledy mat.-fyz.*, č. 2, 82 (2007), 57). Autorkou biografie první ženy Alberta Einsteina, Milevy Maričové, je srbská matematicka a fyzička D. Trbuhovičová-Gjuričová. Kniha vyšla koncem šedesátých let v srbstině, v obecnou známost vešla později po překladu do němčiny. Po autorčině smrti vyšlo v roce 1993 čtvrté vydání, doplněné vydavatelem o prameny, které byly publikovány až koncem osmdesátých let. Překladatelkou tohoto vydání do češtiny je Jana Zoubková.

Co se čtenář v knize „Ve stínu Alberta Einsteina“ dozví: Jaké bylo mládí, školní léta a rodinné zázemí Srbky Milevy Maričové. Co jí vedlo k rozhodnutí jít studovat vysokou školu do Švýcarska. Studentská léta, její setkání s mladým Albertem Einsteinem, vzájemná úcta, zájmy, láska a sňatek. Jaký byl jejich rodinný život, jaký byl Albert Einstein manželem a otcem svých dvou synů. O přátelích a známých, se kterými udržovali kontakty. O nelehkém životě Milevy po rozpadu manželství. O osudech synů Hanse Alberta a Eduarda i Mileviniých rodičů a sourozenců. Jaký měla tvůrčí podíl na idejích a prvních pracích svého muže, které zásadně změnily fyzikální nazírání na svět. Bylo to zřejmě nejpłodnější období života Alberta Einsteina. V knize jsou citovány úryvky z dopisů z předmanželského období, ve kterých se píše o narození nemanželské dcery Lízinky; o jejich dalších osudech není nic známo, její existence nebyla dodnes potvrzená žádným úředním záznamem. Kniha je zároveň obrazem politicko-společenských událostí na Balkáně a ve Švýcarsku, v Německu i v Praze koncem 19. století a v první polovině 20. století.

Příběh o tragickém životě první Einsteinovy manželky jistě přispěje k tomu, aby jméno Mileva Maričová neupadlo v zapomenutí. V roce 1975, kdy uplynulo sto let od jejího narození, byla na domě Mileviniých rodičů v Novém Sadu odhalena pamětní deska s nápisem: „V tomto domě pobýval v letech 1905 a 1907 Albert Einstein, tvůrce teorie relativity, a jeho vědecká spolupracovnice a manželka Mileva.“ Ke stému výročí (2005) uveřejnění čtyř Einsteinových zásadních vědeckých prací vydala pošta Srbska a Černé Hory poštovní známku s kupónem (viz obr. na vedlejší straně), na kterém je reprodukována svatební fotografie Alberta Einsteina a Milevy Maričové.

Text, doplněný rodinnými fotografiemi, kopiemi dobových dokumentů a řadou obrázků, je velmi fundovaný, přitom však čtivý a zajímavý. Knihu lze doporučit všem zájemcům o fyziku a její historii. Je k dostání v prodejnách nakladatelství Academia (www.academiaknihy.cz a www.academiabooks.cz).

Zdeněk Janout